

Bijlage: Bomenbalans 2023

Bomen leveren een belangrijke bijdrage aan de belevingswaarde van stad, dorpen en het omliggende landschap. Bomen geven verkoeling, verbeteren de waterhuishouding, hebben een positief effect op de gezondheid en zijn van groot belang voor de biodiversiteit. Daarom hechten we veel waarde aan de bomen binnen onze gemeente en gaan we er zorgvuldig mee om.

In deze bijlage gaan we in op de aanplant van extra bomen in 2023; de bomenbalans. Daarnaast zetten we de balans in een meerjarig perspectief: van 2020 t/m 2023. We geven een korte terugblik op het project ‘aanplant extra bomen’ en gaan ook in op een groen- en bomenanalyse.

Bomenbalans 2023

In het coalitieakkoord ‘Het begint in Groningen; Voor wat echt van waarde is’ is aangegeven extra bomen te willen planten en pleinen, straten en stenige ruimtes te willen vergroenen. In het groenplan Vitamine G hebben we tevens de ambitie geformuleerd om meer groen, beter groen en bereikbaarder groen te bewerkstelligen. In het bijbehorende Uitvoeringsplan Groen hebben we de doelstelling opgenomen om jaarlijks gemiddeld 1000 bomen aan te planten. Uit de bomenbalans van 2023 blijkt dat dit voor dit jaar is gelukt. We hebben als gemeente 1.319 meer bomen aangeplant dan gekapt. Over de hele gemeente, dus de optelling van particulieren en gemeente, zijn in totaal 1.590 meer bomen geplant dan gekapt. Tabel 1 geeft een overzicht. Hiermee dragen we in gezamenlijkheid bij aan een klimaatadaptieve, gezonde, biodiverse gemeente.

Tabel 1. Jaarlijkse bomenbalans 2023

	Particulier	Gemeente	Totaal
Aantal verleende vergunningen	452	26	478
Aantal BEA's	28	15	43
Aantal bomen gekapt via vergunning	- 759	- 514	-1.273
Aantal bomen herplant via vergunning	875	529	1.404
Aantal bomen geplant buiten vergunning	155 ¹	1.304	1.459
Vershil	271	1.319	1.590

Bomenbalans 2020 – 2023

Jaarlijks maken we een boombalans op zoals hierboven is weergegeven. Tabel 2 is een samenvoeging van de boombalansen tussen 2020 en 2023.

¹ Dit gaat om de aanplant van bomen door particulieren waarvoor via de Subsidie Klimaatadaptatie budget is verstrekt. Voor de particuliere bomen is de bomenbalans niet compleet omdat we niet weten hoeveel bomen door particuliere eigenaren zijn aangeplant die niet onder de herplantplicht vallen. Bewoners planten ook bomen aan zonder dat daar een boom voor gekapt hoeft te worden. De vergroening is daadwerkelijk dus groter dan de bomenbalans aangeeft

Tabel 2. Meerjarenbeeld bomenbalans 2020-2023

	2020			2021			2022			2023		
	P.	G.	Tot.	P.	G.	Tot.	P.	G.	Tot.	P.	G.	Tot.
Aantal bomen gekapt via vergunning	-868	-831	-1.699	-679	-566	-1.245	-759	-504	-1.263	-759	-514	-1.273
Aantal bomen herplant via vergunning	564	890	1.454	533	694	1.227	682	687	1.369	875	529	1.404
Aantal bomen geplant buiten vergunning	365	200	565	381	1.218	1.599	32	392	424	155	1.304	1.459
Vershil	61	259	320	235	1.346	1.581	-45	575	530	271	1.319	1.590

Evaluatie project ‘Aanplant extra bomen 2023’

Voordat we aan de slag gingen met fase 2 hebben we de eerste fase (aanplant 760 bomen in het voorjaar van 2023) geëvalueerd. Op basis van deze bevindingen hebben we de aanpak voor het volgende project bijgesteld. De belangrijkste leerpunten zijn:

1. Cluster de aanplantlocaties: Door aanplant locaties te clusteren kan je efficiënter werken en konden de kosten ook lager gehouden worden. Zowel qua werk voor de uitvoering als de interne afstemming.
2. Proces kost veel tijd: Het gehele proces van inventarisatie, interne afstemming, planvorming tot uitvoering, kost heel veel tijd. Daarnaast heb je te maken met een beperkte periode per jaar dat bomen geplant kunnen worden.
3. Ruimte voor bomen is beperkt: Er zijn verschillende factoren die meespelen bij het bepalen van een geschikte locatie. Zo moet er gekeken worden naar ondergrondse ruimte m.b.t. kabels en leidingen, toekomstige ontwikkelingen (bijvoorbeeld de aanleg van een warmtenet) en archeologie. Maar ook ecologie en landschap/stedenbouw spelen hier een rol. Een boom heeft een gezonde en voldoende grote groeiplaats nodig en die plekken zijn beperkt. Vooral in de verdichte stad en dorpen. Geschikte plekken worden steeds schaarser en kostbaarder.

Het belangrijkste leerpunt betreft een goede voorbereiding in het bepalen naar goede plantlocaties. Ondergrondse groei ruimte is essentieel voor het gezond oud kunnen worden van een boom. Tijdens het planten van bomen in de eerste fase werden we op een aantal plekken geconfronteerd met de aanwezigheid van kabels en leidingen, waardoor veel tijd is gestoken in het aanpassen van de plantlocatie. We zullen in de 2^e fase daarom meer tijd aan onderzoek en voorbereidingen besteden en meer specialisten betrekken in de planproces zodat de nieuwe bomen de goede condities meekrijgen om gezond oud te kunnen worden.

Monitoren van bomen

Bij de verantwoording van de bomenbalans gaan we in op de aantallen aangeplante bomen in de gemeente Groningen. We willen niet alleen inzichtelijk maken hoe de balans uitvalt tussen het aantal gekapte en herplante bomen (kwantitatief), maar willen we ook weten hoe de bomen zich kwalitatief ontwikkelen. Een manier om dit te doen is om de boomkroonoppervlak te monitoren. In 2023 hebben we een nieuwe analyse laten uitvoeren. De resultaten hiervan worden in Q1 van 2024 gepresenteerd via de ‘Klimaat in je straat’ monitor op Duurzaam Groningen. De ‘Klimaat in je straat’ monitor is onderdeel van een Europees programma [LIFE-IP Klimaatadaptatie](#), waar de gemeente Groningen aan deelneemt. Het doel van de monitor is om inwoners bewust te maken van het veranderende klimaat en in actie te laten komen. Naast de boomkroonoppervlakte kunnen inwoners zien hoe groen zijn/haar woonwijk is en hoeveel particuliere bomen er in de wijk staan.